

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi yhteisön osallistumisesta useiden jäsenvaltioiden yhteiseen Itämeren tutkimus- ja kehitysohjelmaan (BONUS-169)”

KOM(2009) 610 lopullinen – 2009/0169 COD

(2011/C 18/20)

Yleisesittelijä: **Daniel RETUREAU**

Neuvosto päätti 12. marraskuuta 2009 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 169 artiklan ja 172 artiklan toisen kohdan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös yhteisön osallistumisesta useiden jäsenvaltioiden yhteiseen Itämeren tutkimus- ja kehittämisohjelmaan (BONUS-169)

KOM(2009) 610 lopullinen – 2009/0169 COD.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean työvaliokunta päätti 15. joulukuuta 2009 antaa asian valmistelun ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -erityisjaoston tehtäväksi.

Asian kiireellisyden vuoksi Euroopan talous- ja sosiaalikomitea nimesi 28.–29. huhtikuuta 2010 pitämässään 462. täysistunnossa (huhtikuun 29. päivän kokouksessa) työjärjestyksen 57 artiklan nojalla yleisesittelijäksi Daniel Retureauun ja hyväksyi seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 140 ääntä puolesta ja 4 vastaan 3:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Itämerelle on kertynyt vastattaviksi suuria haasteita: se kärsii sekä ilmaston lämpenemisestä että ihmisen toiminnan aiheuttamasta saastumisesta ja se on taloudellisen ja yhteiskunnallisen toiminnan kannalta strateginen alue, koska monet erilaiset työpaikat ovat siitä riippuvaisia. Itämeren vaaliminen on erittäin tärkeää nykyisille ja tuleville sukupolville, ja Itämeren on hallinnoitava yhteisymmärryksessä kaikkien sen ympäröivien valtioiden ja niiden väestön kanssa.

1.2 Ei kuitenkaan ole täsmennetty, otetaanko asianomaisten sektoreiden valtakunnalliset ja unionitason työmarkkinaosapuolet täysipainoisesti mukaan BONUS-konsortiumin kuullessa toimijoita. Komitea kehottaa painokkaasti ilmaisemaan asian selvästi.

1.3 Hallintojärjestelmään sekä alakohtaisiin kuulemis- ja tutkimusfoorumeihin on sisällytettävä kansalaisyhteiskunnan toimijat sekä erityisesti asianomaiset eurooppalaiset ja valtakunnalliset työmarkkinaosapuolet. BONUS-169-ohjelman alaisissa TTK-hankkeissa, joissa on mukana yhteiskuntatieteiden tutkijoita, on huomioitava ohjelman piiriin kuuluvien alojen työpaikkojen ja ammattitaidon hallinnointiin osallistuvat toimijat.

1.4 Kestävään kehitykseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnit (SIA – Sustainable Impact Assessment) saattaisivat olla käyttökelpoinen ja tehokas väline, jolla tuetaan BONUS-169-ohjelman puitteissa toteutettavien TTK-hankkeiden valintaa ja täytäntöönpanoa, ja niissä voitaisiin ottaa huomioon kestävän kehityksen kaikki kolme ulottuvuutta tarjoamalla näihin kolmeen ulottu-

vuuteen liittyvien haasteiden parissa työskenteleville kansalaisyhteiskunnan toimijoista valituille edustajille tilaisuus osallistua toimintaan.

1.5 On kuitenkin todettava, että BONUS-169-ohjelmasta laaditussa vaikutustenarvioinnissa ei ole otettu riittävästi huomioon etenkin sosiaalista eikä työllisyysulottuvuutta varsinkaan, koska kansalaisyhteiskunnan toimijat (etenkin Euroopan laajuisesti toimivat työntekijäjärjestöt ja työmarkkinaosapuolet) eivät ole osallistuneet ohjelman laadintaprosessiin.

1.6 Kansalaisyhteiskunnan toimijoiden osallistuminen voidaan järjestää toteuttamalla ainakin kahdenlaisia toimia:

a) Parannetaan tiedottamista, tietojen keruuta ja BONUS-169-ohjelman piiriin kuuluvien maiden kansalaisyhteiskunnan toimijoiden panoksen käsittelyä sekä tiedoista annettavaa palautetta. Varmistetaan, että kaikkien kansalaisyhteiskunnan toimijoiden, myös eurooppalaisten työmarkkinaosapuolten, panokselle annetaan tunnustusta ja sitä hyödynnetään avoimesti, ja sovitaan asianmukaisesta palautteesta.

b) Keskustellaan ja analysoidaan kaikista kansalaisyhteiskunnan toimijoiden – myös eurooppalaisten työmarkkinaosapuolten – esille ottamista kysymyksistä ja analysoidaan niitä. Haasteena olisi ehdottaa prosessia, jolla vaikutettaisiin tuntuvasti BONUS-169-ohjelman laatimiseen ja täytäntöönpanoon ottamalla huomioon kestävän kehityksen kaikki kolme ulottuvuutta (ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen ulottuvuus).

1.7 Komitea antaa jälleen tukensa ohjelmalle ja sen rahoitusmuodoille, joilla BONUS-169-ohjelmaan pyritään varaamaan uusia välineitä sen sijaan, että hyödynnettäisiin pelkästään jo olemassa olevia välineitä, ellei kyse ole tarkoituseriin erityisen hyvin soveliaista tutkimusvälineistä, joita ohjelmassa on tarkoitettu hyödyntää tietyn aikaa tietynsuuruisten määrärahojen turvin.

1.8 Itämeri-tutkimus on perusteltua, koska monet Itämeren ympärysvaltioista ovat unionin jäsenvaltioita, joihin teollisuuden aikakaudella kertynyt ja yhä jatkuva saastekuormitus vaikuttaa. Saasteet ovat tehneet Itämerestä yhden maailman saastuneimmista suurista vesialueista, jolla monet teollisuuden ja käsiteollisuuden toimialat ovat vaarassa, sillä valtaosa asutuksesta ja toiminnasta keskittyy rannikoille. Komitea katsoo, että kaikkien asianomaisten maiden, tarvittaessa myös Venäjän federaation, olisi osallistuttava tutkimukseen ja annettava siihen mahdollisuuksiensa mukaan oma panoksensa harvaan asuttujen maiden ja unionin ulkopuolisten maiden tosiasiallinen tilanne huomioon ottaen.

2. Komission ehdotukset

2.1 Joulukuun 20. päivänä 2006 julkaistussa Euroopan yhteisön tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin seitsemännessä puiteohjelmassa asetetaan alueelliset suuntaviivat vuosiksi 2007–2013. Niissä keskitytään pääasiassa neljänlaisiin toimiin: yhteistyö, ideat, ihmiset ja valmiudet.

2.2 Lokakuun 29. päivänä 2009 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä yhteisön osallistumisesta useiden jäsenvaltioiden yhteiseen Itämeren tutkimus- ja kehittämishankkeeseen (BONUS-169) asetetaan puitteet, joissa Itämeren ongelmia tarkastellaan, sekä määritellään tavoitteet ja hankkeen täytäntöönpanon rahoittamista koskevat yksityiskohdat.

2.3 Tavoitteiden saavuttamiseksi BONUS-169 pannaan täytäntöön kahdessa vaiheessa:

- a) Kaksi vuotta kestävä strategjavaiheen aikana luodaan asianmukaiset kuulemisfoorumit sidosryhmien aktiivista osallistumisesta varten, laaditaan strateginen tutkimuslinjaus sekä kehitetään ja tarkennetaan täytäntöönpanosääntöjä.
- b) Vähintään viisi vuotta kestävä toteutusvaiheen aikana käynnistetään ainakin kolme yhteistä ehdotuspyyntöä, joiden perusteella on määrää rahoittaa strategisesti suunnattuja erityistavoitteisiin paneutuvia BONUS-169-hankkeita.

2.4 Aiheiden on perustuttava BONUS-169:n strategiseen tutkimuslinjaukseen, noudatettava laadittua etenemissuunnitelmaa aina kun se on mahdollista ja katettava tutkimukseen, teknologian kehittämiseen sekä koulutukseen ja/tai levitykseen liittyviä toimia.

2.5 Yksi BONUS-169-hankkeen ensimmäisistä vaiheista oli laaja julkinen kuuleminen. On luotu internetsivusto, on laadittu vaikutustenarvioiteja ja on kuultu kansalaisjärjestöjä. Kuulemiset ovat olleet tarpeellisia, ja niitä on jatkettava hankkeiden täytäntöönpanon yhteydessä. Edellä mainittujen kansalaisyhteiskunnan toimijoiden on osallistuttava määrärahojen hallinnan valvontaan ja hankkeiden kehittämiseen, jotta varmasti "investoidaan enemmän ja paremmin osaamiseen kasvun ja työpaikkojen lisäämiseksi" ⁽¹⁾, kuten tarkistetuissa Lissabonin strategiassa todetaan. Euroopan parlamentin ja neuvoston 29. lokakuuta 2009 antaman päätöksen 5 artiklassa täsmennetään, että BONUS-169:n hallinnoinnista vastaava BONUS EEIG raportoi tehtävien hoidosta yhteisön puolesta toimivalle komissiolle. Päätöksen 13 artiklan mukaan komissio toimittaa BONUS-169:n puitteissa toteutettujen toimien arvioinnin johtopäätökset Euroopan parlamentille ja neuvostolle. ETSK:lla on siis mahdollisuus valvoa toimintaa vain jälkikäteen, eikä komitealla ole keinoja lausua kantaa BONUS-169-hankkeiden edistymiseen.

2.6 Päätöksen liitteessä I olevassa 1 kohdassa asetetaan BONUS-169:n tavoitteet. Vaikka d alakohdassa todetaan, että "luodaan soveltuvat kuulemisfoorumit sidosryhmien kuulemiseksi kaikilla asianomaisilla aloilla", yhdessäkään tavoitteessa ei viitata hankkeen sosioekonomisiin päämääriin eikä sen merkitykseen Itämeren alueen työllisyystilanteen kehittymiselle.

2.7 Liite II on olennaisen tärkeä, sillä siinä säädetään BONUS-169-hankkeen hallintoelimestä. Kohdassa 4 säädetään neuvottelukunnan perustamisesta. Se koostuu kansainvälistä maanetta niittäneistä tiedemiehistä sekä eri aloihin liittyvistä sidosryhmien ja kansalaisyhteiskunnan edustajista. Näissä puitteissa työntekijöiden ja työnantajien edustajilla, valtiovallasta riippumattomilla organisaatioilla ja muilla järjestöillä on oikeus tarkastella ja valvoa BONUS-169-hanketta ja tehdä sitä koskevia ehdotuksia.

2.8 Ohjelma on tietyn pituinen, ja sen kesto voi vastata myös yhteistoimien toteutuksen aikataulua.

2.9 Päätöksen johdanto-osan 12 kappaleessa todetaan, että BONUS-169-hanke "kytkeytyy myös useisiin muihin yhteisön tutkimusohjelmiin, joiden aiheina ovat ekosysteemiin kasautuvasti vaikuttavat ihmiset toiminnat, kuten kalatalous, vesiviljely, maatalous, infrastruktuuri ja liikenne, sekä tutkijoiden koulutus ja liikkuvuus ja sosioekonomiset kysymykset".

2.10 Ohjelma on jaettu kahteen vaiheeseen, jotta voidaan "huolehtia tulosten tehokkaasta käytöstä ja hyödyntämisestä poliittisessa päätöksenteossa ja resurssien hallinnassa useilla eri talouden aloilla".

⁽¹⁾ KOM(2009) 610 lopullinen.

2.11 Myös vaikutustenarvioinnista todetaan, että talous- ja yhteiskuntaelämän edustajat ovat mukana arvioimassa hankkeen mahdollisia taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristövaikutuksia (kohta 5, jossa sosiaaliset ja ympäristönäkökohdat mainitaan kuitenkin vain avauksen omaisesti). Tiettyjen vaihtoehtojen mukaan muita elinkeinoelämän aloja, kuten meri-infrastruktuurit, kaivokset, tuulipuistot, liikenne, kalastus, öljy-yhtiöt, kaasuyhtiöt tai televiestintäalan yritykset, voitaisiin auttaa omaksumaan ympäristönsuojelun ja ekosysteeminsä kannalta nykyistä suotuisampia käyttäytymismalleja. Tällainen analyysi on vielä täysin riittämätöntä (sitä ei ole kehitetty täyteen mittaansa), mutta se antaa selvästi viitteitä ohjelman strategiavaiheen lähtökohtana olevasta yleisestä suuntauksesta.

2.12 Kaikissa kolmessa BONUS EEIG:n (Baltic Organisations' Network for Funding Science) valitsemassa ja toteuttamassa hankkeessa on ehdottomasti otettava huomioon se, millaisia haasteita ilmastonmuutos asettaa Itämeren rannikkoalueiden yhteiskunnille ja ihmisille. Ilmastonmuutos saattaa pakottaa väestön siirtymään muualle, millä on sosiaalisia seurauksia ja työllisyysvaikutuksia, jotka on ennakoitava, kuten 13. lokakuuta 2009 annetussa ETSK:n oma-aloitteisessa lausunnossa "Rannikkoalueiden kestävä kehitys" todetaan. Työlainsäädäntö kehittynee tietyillä aloilla, kuten kalastusalalla ja merenkulkualalla. Euroopan komission on otettava nämä tekijät huomioon ja sisällytettävä hankkeiden arviointiin ja ohjeistukseen ammatillinen koulutus ja rakennemuutos kansalaisyhteiskunnan toimijoiden ja ETSK:n avustuksella.

2.13 EU on suoraan yhteydessä Helsingissä toimivaan BONUS EEIG:hen, joka on BONUS-169-ohjelman erityinen täytäntöönpanorakenne ja vastaa yhteisön rahoitusosuuden ja jäsenvaltioiden käteisrahoitusosuuksien jakamisesta ja hallinnoinnista sekä sen käytön valvonnasta ja raportoinnista.

2.14 BONUS EEIG hallinnoi BONUS-169:ää sihteeristönsä kautta. BONUS EEIG:n on perustettava ohjelmaa varten seuraavat rakenteet: johtoryhmä, sihteeristö, neuvottelukunta, sektoritutkimuksen foorumi ja hankekoordinaattorien foorumi.

2.14.1 Neuvottelukunta avustaa johtoryhmää ja sihteeristöä. Se koostuu kansainvälistä mainetta niittäneistä tiedemiehistä ja sidosryhmien edustajista, jotka tulevat esimerkiksi seuraavilta aloilta: matkailu, uusiutuvat energialähteet, kalatalous ja vesiviljely, merenkulku, bioteknologia ja teknologiatoimittajat. Neuvottelukunnassa on edustajia myös näihin aloihin liittyvästä elinkeinoelämästä ja kansalaisjärjestöistä sekä muiden integroitujen Itämeren alueen tutkimusohjelmien ja muiden Euroopan meri-alueiden edustajia.

2.14.2 Neuvottelukunta antaa riippumatonta neuvontaa, ohjausta ja suosituksia BONUS-169-ohjelman tieteellisissä ja poliittikkään liittyvissä kysymyksissä. Tähän sisältyy neuvonta BONUS-169:n tavoitteista, painopisteistä ja suuntaamisesta, keinoista parantaa ohjelman suorituskykyä ja sen tutkimustulosten laatua, valmiuksien kehittämisestä, verkottumisesta sekä työn

merkityksestä BONUS-169:n tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Neuvottelukunta myös avustaa BONUS-169:n tulosten hyödyntämisessä ja levityksessä.

2.14.3 BONUSin neuvottelukunnalla, jossa on edustettuna useita sidosryhmiä (mm. HELCOM, ICES, DG MARE, WWF ja MTK), oli keskeinen rooli myös BONUS-169:n tiedesuunnitelman ja toteutusstrategian valmistelussa.

2.15 Komission tutkimuksen pääosastolle kesäkuussa 2009 esitetty tarkistettu BONUS-169 tutkimuslinjaus perustuu suureksi osaksi alkuperäisen BONUS-169-aloitteen yhteydessä tehtyyn työhön ja siitä saatuun palautteeseen.

2.16 Ohjelman strategiavaiheen aikana järjestetään laaja strategialähtöinen kuulemis- ja lausuntokierros, jossa kuullaan muiden sektorien (maatalous, kalatalous, vesiviljely, liikenne ja vesitalous) sidosryhmiä.

2.17 Sidosryhmien kuulemisfoorumi

2.17.1 BONUS-169-ohjelman sidosryhmiä paikallisella, kansallisella, alueellisella ja Euroopan tasolla koskevan perusteellisen analyysin pohjalta on luotava foorumit ja mekanismit sidosryhmien kuulemista varten. Tavoitteena on vakiinnuttaa ja institutionalisoida sidosryhmien osallistuminen kaikilla asianomaisilla aloilla, jotta voidaan yksilöidä kriittiset tarpeet, priorisoida tutkimuskohteita ja tehostaa tutkimustulosten käyttöönottoa. Tähän sisältyvät tutkijat, jotka edustavat merentutkimuksen lisäksi myös muita asiaankuuluvia luonnontieteitä sekä yhteiskunta- ja taloustieteitä, jotta voidaan varmistaa tarvittava monitieteisyys strategisen tutkimuslinjauksen ja sen strategisen vision laadinnassa ja tutkimusprioriteettien määrittämisessä.

2.17.2 Ohjelmaa tukevaksi pysyväksi elimeksi perustetaan sektoritutkimuksen foorumi (ministeriöiden ja muiden Itämeren tutkimukseen ja hallintoon liittyvien toimijoiden edustajista muodostuva elin), joka päätöksenteon näkökulmasta keskustelee ohjelman suunnittelusta, tuotoksista ja esiin nousevista tutkimustarpeista. Foorumin tehtävänä on helpottaa ja edistää tutkimustoiminnan integraatiota koko Itämeren alueen laajuisesti, mukaan luettuna infrastruktuurikapasiteetin yhteiskäyttö ja -suunnittelu. Se myös avustaa tutkimustarpeiden esille tuomisessa, edistää tutkimustulosten hyödyntämistä ja helpottaa tutkimusrahoituksen integrointia.

2.18 Kestävään kehitykseen kohdistuvien vaikutusten arviointeihin (SIA) liittyvät haasteet

2.18.1 SIA-arviointi on perusluonteinen poliittinen väline, jolla mitataan politiikkojen ja toimenpiteiden vaikutuksia kestävä kehityksen kaikkiin kolmeen pilariin (taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristöluottuvuus).

2.18.2 Euroopan komissio on laatinut ja hyödyntänyt SIA-arviointeja ennen kaikkea kauppasopimuksista käytyjen neuvottelujen yhteydessä (mutta myös epämuodollisemmin ennen Reach-asetuksen sekä ilmasto- ja energiapaketteja koskevien direktiivien antamista käytyjen neuvottelujen yhteydessä). Arvioinnit ovat erittäin haasteellisia kuultaessa kansalaisyhteiskunnan toimijoita ja otettaessa huomioon niiden kannat ja vaatimukset.

2.18.3 SIA-arviointien tueksi on laadittu joukko indikaattoreita:

- taloudelliseen ulottuvuuteen liittyvät Maailmanpankin ja YK:n alaisen kestävän kehityksen toimikunnan (CSD) indikaattorit
- sosiaaliseen ulottuvuuteen liittyvät CSD:n ja ILO:n indikaattorit, joihin sisältyy ihmisarvoinen työ
- ympäristöulottuvuuteen liittyvät YK:n ympäristöohjelman (UNEP), Euroopan ympäristöviraston ja CSD:n indikaattorit.

2.18.4 Vaikutustenarvioinnista laaditussa Euroopan komission tiedonannossa ⁽²⁾ luodaan kattavat puitteet Euroopan komission kaikilta toimintaloikoilta laatimille vaikutustenarvioinneille. Ne koskevat erityisesti kauppaneuvotteluja ja -sopimuksia. Kauppapolitiikan pääosaston laatiman toimintaohjeen myötä SIA-arvioinnit otettiin maaliskuussa 2006 virallisesti käyttöön Euroopan unionin ja kolmansien maiden välisistä kauppasopimuksista käytävien neuvottelujen ja sopimusten täytäntöönpanon yhteydessä.

2.18.5 SIA-arviointeja voidaan hyödyntää kuultaessa kansalaisyhteiskunnan keskeisiä toimijoita ja heidän edustajiaan.

3. Yleisiä huomioita

3.1 ETSK katsoi vuonna 2009, että ohjelman hallinnointia oli yksinkertaistettava. Komitea ehdotti valmistelevalle lausunnossaan ”Makroalueiden yhteistyö – Itämeri-strategian ulottaminen Euroopan muille makroalueille” ⁽³⁾ niin ikään, että perustetaan Itämeren alueen kansalaisyhteiskuntafoorumi edistämään julkista keskustelua ja saattamaan strategian täytäntöönpanon yleisen mielipiteen tietoisuuteen.

3.2 Makroaluepohjaisessa globaalissa hallintoprosessissa on olennaista tiedottaa hankkeista sekä arvioida hankkeiden vaikutuksia väestöön ja työllisyyteen. Eri valtioiden sisärjestöt, kuten työntekijäjärjestöt, kuluttajajärjestöt sekä paikallisyhdistykset ja vapaaehtoisjärjestöt, on otettava mukaan arviointeihin ja luotava niistä rajatylittäviä verkostoja. Näin muodostetaan kansalaisyhteiskunta, jolla on sanansa sanottavana Itämereen liittyvissä sosioekonomisissa ongelmissa. Väestön ja työntekijöiden on hyödyttävä tutkimushankkeiden tuloksista. On ennakoitava sitä, miten koulutusta on kehitettävä, ja pidettävä silmällä etenkin alueella lähitulevaisuudessa tapahtuvaa kehitystä sekä luon-

nonvarojen nykytilan ja ilmaston lämpenemisen aiheuttamia seurauksia.

3.3 Tiedonannon kohdassa 2.2.2, jossa käsitellään sidosryhmiä, ei täsmennetä, mistä sidosryhmistä on kyse. Siinä korostetaan ainoastaan tutkijoiden osallistumista. Kohdassa olisi mainittava kansalaisyhteiskunnan merkitys toimijoiden järjestäytyessä foorumeiksi sekä ETSK:ssa edustettuina olevien eurooppalaisten työmarkkinaosapuolten ja BONUS-169-ohjelman kannalta merkityksellisten eurooppalaisten rakenteellisen sosiaalidialogin komiteoiden hyödyllinen rooli.

3.4 BONUS-169-ohjelman hallinnointijärjestelmässä olisi tunnustettava eurooppalaisten työmarkkinaosapuolten hyödyllinen rooli.

3.5 Jotta työmarkkinaosapuolet ja kansalaisyhteiskunnan toimijat osallistuisivat ohjelmaan mahdollisimman tehokkaasti, olisi hyvä antaa niiden edustajille koulutusta kuulemisfoorumien työskentelystä ja myöntää siihen budjettimäärärahat.

4. Lisähuomioita

4.1 Kyseessä on ohjelma, jolla edistetään Itämeren puhdistamiseen tähtäävää tutkimusta ja tutkijoiden toiminnan sovittamista yhteen kansainvälisesti.

4.2 On siis melko selvää, että tutkimusohjelmalla on hyvinkin välittömiä vaikutuksia seuraaviin seikkoihin:

- Itämeren alueen talous- ja elinkeinorakenteeseen
- eri alojen (sisäiseen ja poikkialaiseen) kehitykseen
- työpaikkojen luonteeseen ja ammattitaitovaatimuksiin, mikä pitkällä aikavälillä edellyttää todennäköisesti sitä, että tietyt työntekijät joutuvat vaihtamaan ammattia tai heidän ammatissaan tapahtuu syvällisiä muutoksia.
- 4.3 ETSK tekee seuraavat ehdotukset, joilla pyritään kahteen tavoitteeseen:
  - BONUS-169-ohjelmassa on otettava huomioon sen sosiaaliset vaikutukset ammatteihin, uusien taitojen tarpeet ja joidenkin nykyisten taitojen käyminen vanhanaikaisiksi. Vaikutukset on pyrittävä ennakoimaan mahdollisuuksien mukaan (ennusteet ja toimet tietyin väestönsosan ohjaamiseksi uusiin ammatteihin).
  - Toimenpiteet, joilla tuetaan myönteisiä vaikutuksia ja lievitetään kielteisiä vaikutuksia, on suunniteltava yhteisymmärryksessä kansalaisyhteiskunnan edustajien kanssa.

⁽²⁾ KOM(2002) 276 lopullinen.

⁽³⁾ EUVL C 318, 23.12.2009, s. 6.

4.4 Edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi ehdotetaan kahta seikkaa:

- a. Otetaan talous- ja yhteiskuntaelämän edustajat täysipainoisesti mukaan toimintaan.
- b. Tehdään vaikutustenarviointi (jopa hieman parannellun) SIA-mallin eikä komission omien vaikutustenarviointien mallin mukaisesti.

4.4.1 Talous- ja yhteiskuntaelämän edustajien ottaminen mukaan toimintaan (a)

- Tarjotaan eurooppalaisille ja ”osallistuvien valtioiden” valtakunnallisille työmarkkinaosapuolille tilaisuus osallistua sektoritutkimuksen foorumin toimintaan, kuten edellä todetaan.
- Hiotaan niin ikään sidosryhmien muodostaman kuulemisfoorumin ”palautemekanismeja”. Jos tämä tarkoittaa yksinkertaisesti internetyhteyttä ja aika ajoin tapahtuvaa tiedottamista, ei mekanismi johda mihinkään:
  - Liian monet erilaiset äänet saavat aikaan kakofonian. Tämä ”yhteiskunnan” ääni kaippaa organisoitua.
  - Voidaan ehdottaa, että talous- ja yhteiskuntaelämän toimijat muodostavat keskuudestaan pienimuotoisen työryhmän, jossa sovitaan asioista yhdessä ja tuodaan kuuluviin tutkijoiden ääntä täydentävä yhteinen ääni.
  - Voidaan mennä tätäkin pidemmälle ja ehdottaa, että työryhmä toimii vaikutustenarvioinnin viitekehyksenä (osallistuu arvioinnin ohjauskomiteaan) ja että Euroopan komissio pyytää siltä lausunnon. Vaikutustenarvioinnin tu-

losten on myös oltava julkisia ja siihen liittyvät asiakirjat on julkaistava ”osallistuvissa valtioissa”.

4.4.2 Vaikutustenarvioinnin tekeminen SIA-mallin eikä komission omien vaikutustenarviointien mallin mukaisesti (b)

- Ehdotetaan, että vaikutustenarviointi olisi tosiasiaa arviointi kestävään kehitykseen kohdistuvista vaikutuksista ja sisältäisi sosiaaliset, taloudelliset ja ympäristönäkökohdat.
- Siihen on erityisesti muistettava sisällyttää talous- ja elinkeinoelämän mukautuksiin liittyvät seikat sekä työpaikoissa tapahtuvat muutokset. Arviointiin voitaisiin sisällyttää esimerkiksi
  - vesistöalueella harjoitettavien ammattien kartoitus
  - uhanalaisten ammattien yksilöiminen (ammatit, jotka voivat kadota) ja runsaasti kehittämispotentiaalia omaavien ammattien kartoitus eri tutkimuslinjausten mukaisesti
  - valmiuksien yksilöiminen ammattitaidon kehittämistä silmällä pitäen: taitotaso, mahdollisuudet mukautua uuteen osaamiseen/tietotaitoon, paikallisten oppimis- tai koulutusrakenteiden olemassaolo
  - muualle siirtyviin elinkeinoihin liittyvien työpaikkojen integroiminen tulevaisuuden elinkeinoihin.
- Edellä luetellut seikat liittyvät alueen työllisyyden ja osaamisen ennakoivan hallinnoinnin ⁽⁴⁾ valmisteluun, eikä niitä voida jättää tutkijoiden sisäpiiriasiaksi.

Bryssel 29. huhtikuuta 2010

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Mario SEPI

⁽⁴⁾ Työllisyyden ja osaamisen ennakoiva hallinnointi tarjoaa mahdollisuuden varautua nykyistä paremmin osaamisen mukauttamiseen vastaamaan työpaikkoja. Näin tekniikassa ja talouselämässä tapahtuvien muutosten aiheuttamia seurauksia voidaan hallita entistä paremmin, kilpailutekijät, oppiva organisaatio ja työntekijöiden taitojen kehittäminen yhdistetään sujuvammin toisiinsa, työurien hallinnointi tehostuu, riskit vähenevät, tasapainon horjumisesta johtuvat kustannukset alenevat ja tarvittavien mukauttamistoimien valinta ja ohjelmointi paranevat (ranskankielisen alkutekstin lähde: www.fr.wikipedia.org).